

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมของลึงพระโพธิสัตว์ที่ปรากฏในชาดกทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : พระครูเกษมณวกิจ (สุชาติ นาคโร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระเมธีสุตาภรณ์ , ป.ธ.๙, พ.ม., M.A., Ph.D.

: ดร.ยุทธนา พูนเกิดมะเร็ง , ป.ธ. ๔, พธ.บ. MA, PhD

วันสำเร็จการศึกษา : ๓ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษา ๓ ประการ คือ (๑) ลึงที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) การเสวยชาติเป็นลึงของพระโพธิสัตว์ลึงที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) วิเคราะห์บทบาทและคุณธรรมของลึงพระโพธิสัตว์ที่ปรากฏในชาดกทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ผลจากการศึกษาพบว่า

ลึงที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า ลึงในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาในพระวินัยคือลึงที่เป็นอนุบัญญัติในปฐมปาราชิกในพระสูตรเป็นลึงตัวละครต่าง ๆ ในชาดก ในพระอภิธรรมเป็นลึงที่เปรียบเทียบว่าเหมือนจิตของคน ยังมีปรากฏในปฐมสมโพธิกถาและคัมภีร์อื่น ๆ

การเสวยพระชาติเป็นของลึงพระโพธิสัตว์ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่าพระโพธิสัตว์และการเสวยพระชาติเคยเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ เป็นเทวดา เป็นยักษ์ ส่วนการเสวยพระชาติเป็นลึงของพระโพธิสัตว์ที่ปรากฏอยู่ในชาดกของพระสูตร มี ๑๓ เรื่อง ได้แก่ นพปานชาดก, วานรินทชาดก, ตโยธรรมาชาดก, ดินทุกชาดก, สูงสูมารชาดก, ครหิตชาดก, จูฬนันทียชาดก, กุมภีลชาดก, กาฬพาหุชาดก, วานรชาดก, กปิชาดก, มหากปิชาดก ๑ และมหากปิชาดก ๒

วิเคราะห์บทบาทและคุณธรรมของลึงพระโพธิสัตว์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า มีบทบาทในด้านการเป็นสมาชิกของครอบครัว ด้านการเป็นผู้นำสังคมด้านวัฒนธรรม

ประเพณีและด้านธรรมชาติสิ่งแวดล้อม หลักธรรมที่พบในชาดกที่พระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็นลิงทั้ง ๑๓ ชาดก อาทิเช่น สัจจะ ปัญญา ความกตัญญูกตเวที กรรม เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้แบ่งหลักธรรมออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

ด้านปัจเจกบุคคล พบว่า เป็นคุณธรรมที่อำนวยความสะดวกและความสุขแก่ปัจเจกบุคคลที่ยึดถือและประพฤติปฏิบัติตามส่งผลถึงครอบครัวและสังคม เพราะเมื่อคนดีแล้วครอบครัวและสังคมก็ย่อมดีตามได้ปรากฏหลักธรรมดังต่อไปนี้คือ หลักของกรรม หลักของอริยฐานธรรมและหลักของ อริยทรัพย์

ด้านครอบครัว พบว่า เป็นคุณธรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับครอบครัว หน้าที่ของบุตรธิดา ตลอดจนหลักการครองตน การครองคน ครองเรือน ส่งเสริมการพัฒนาชีวิตครัวเรือน ให้อยู่ดีมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นครอบครัวที่อบอุ่น จึงเป็นหลักธรรมสำหรับครอบครัว ได้แก่ หลักของบุตร หลักของภรรยาธรรมและหลักของพรหมวิหารธรรม

ด้านสังคม พบว่า เป็นคุณธรรมที่สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ในสังคมให้มีสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมครอบคลุมสังคมทุกระดับชั้นนับตั้งแต่สังคมเล็ก ๆ เช่น ครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน จนกระทั่งถึงสังคมที่กว้างใหญ่นั้นคือ ประเทศชาติ และสังคมโลกในที่สุด หลักธรรมดังกล่าว ได้แก่ หลักธรรมในบุคคลหาได้ยาก หลักกุกุณธรรมและหลักเวสัชชกรณธรรม

Thesis Title : An Analytical Study Virtues of Monkeys as Bodhisatta in the Jātaka Stories of Theravāda Buddhism

Researcher : Phrakhru Kasemnawakij (Suchart Nādhakaro / Chomklang)

Degree : Master of Buddhist studies (Buddhism)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Medhisutabhorn, Pāli IX, Cer.Dip.Ed, M.A., Ph.D.

: Dr.Yutthana Poonkirtmaring, Pāli IV, B.A. M.A, PhD

Date of Graduation : 3 / March / 2015

Abstract

This thesis had three purposes: (1) study the monkey stories as appeared in the scriptures of Theravāda Buddhism, (2) study the Bodhisatta's reincarnations as monkey as appeared in the scriptures of Theravāda Buddhism, and (3) study the role and integrity of the Monkey Bodhisatta as appeared in the Theravāda Buddhist Jātakas or allegories.

Here are the results of the study :

In the scriptures of Theravāda Buddhism, it was found that monkey stories were found here and there in the Vinaya Cannon, Sutta Cannon, and Abhidhamma Cannon. The monkey stories were also found in literary works such as Pathomsombhodhikathā and other scriptures.

Related to the Bodhisatta's reincarnations, it was found that the Bodhisatta (The Would-Be-Buddha) had undergone reincarnations in many forms, as humans, animals, angels, demons, but as monkey it was found in 13 Jātakas in the

Sutta Cannon : Nalapána-jātaka, Wanarinda-jātaka, Tayodhamma-jātaka, Tindukka-jātaka, Sungsumāra-jātaka, Kharahita-jātaka, Hulanandiya-jātaka, Kumbhila-jātaka, Kālapahu-jātaka, Wānara-jātaka, Kapila-jātaka, Mahākapila-jātaka Part I, Mahākapila-jātaka Part II.

Analysis of the role and integrity of Monkey Bodhisatta as appeared in the Theravada Buddhist scriptures indicated that the Monkey Bodhisatta had played different roles as, for examples, member of the family, member of the community, leader in various capacities such as preserving cultural heritage, traditions, and natural environment. Dhamma principles or morals found in the 13 Jātakas of the Monkey Bodhisatta included, for examples, Truthfulness, Wisdom, Gratitude, Kamma or Laws of Action. For the sake of data analysis and presentation, the researcher summarized the Dhamma principles as follows.

On an individual basis, it was found that the Dhamma principles were not only beneficial for an individual who practices but also for family and society as a whole because when each individual is good, as a result, family and society will also be good. Those Dhamma principles included Principles of Kamma (Action), Adhitthāna-dhamma (Resolutions), Ariya-dhāna (Noble Treasure).

In terms of family, it was found that the Dhamma principles related to family in general, duties of sons and daughters, self-development, human relations, improvement of family, family welfare and happiness, quality of life, were Dhamma for Duties of Sons and Daughters, Principles of Gharavāsa-dhamma (Dhamma for Laity), and Principles of Brahmavihāra (Divine States of Mind).

On social side, it was found that Dhamma principles conducive to developing members of society into knowledgeable, ethical, moral ones covering all levels, from small units such as family, village, community, to bigger ones such as country, and the world, were Principles of Rare People, Principles of Vutthi-dhamma (Dhamma for Development), Principles of Vesārajjakarana-dhamma (Perfect Self-confidence).